Bijlage D

Resultaten vragenlijst Tijdelijke commissie werkwijze Eerste Kamer[1]

Deel 1. Processen in de Eerste Kamer

1.1. De informatiepositie van de Eerste Kamer

1. Een aanvullende mogelijkheid om informatie van de regering te verkrijgen over een wetsvoorstel, een Europees dossier of een beleidsterrein is het mondeling overleg met een bewindspersoon (minister of staatssecretaris). Bij een mondeling overleg kunnen leden onmiddellijk vervolgvragen stellen als zij van een minister niet de juiste of de gewenste informatie krijgen. Stelling: "De Eerste Kamer moet vaker van dit instrument gebruik maken." Hoe oordeelt u over deze stelling?

57 reacties

a. Zeer mee eens.	**8 senatoren (14,0%)**
b. Mee eens.	**15 senatoren (26,3%)**
c. Neutraal.	**27 senatoren (47,4%)**
d. Mee oneens.	**6 senatoren (10,5%)**
e. Zeer mee oneens.	**1 senator (1,8%)**

2. Door middel van een technische briefing kan de Kamer wetstechnische informatie van departementsambtenaren krijgen over ingewikkelde wetsvoorstellen. Stelling: "De Eerste Kamer moet vaker van dit instrument gebruik maken." Hoe oordeelt u over deze stelling?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**4 senatoren (6,9%)**
b. Mee eens.	**25 senatoren (43,1%)**
c. Neutraal.	**26 senatoren (44,8%)**
d. Mee oneens.	**2 senatoren (3,4%)**
e. Zeer mee oneens.	**1 senator (1,7%)**

[1] In deze bijlage zijn alleen de kwantitatieve gegevens uit de beantwoording door de Senatoren van de vragenlijst verwerkt.

3. Als gezegd kan de Eerste Kamer ook buiten de regering om informatie verkrijgen. Stelling: "De Kamer zou vaker informatie moeten inwinnen bij anderen dan de regering". Hoe oordeelt u over deze stelling?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**6 senatoren (10,3%)**
b. Mee eens.	**17 senatoren (29,3%)**
c. Neutraal.	**31 senatoren (53,4%)**
d. Mee oneens.	**4 senatoren (6,9%)**
e. Zeer mee oneens.	**0 senatoren (0,0%)**

4. Door het organiseren van expertmeetings kan de Eerste Kamer buiten de regering om informatie over een wetsvoorstel of een ander onderwerp inwinnen, bijvoorbeeld over het draagvlak, de rechtmatigheid, de uitvoerbaarheid en de handhaafbaarheid. Stelling: "De Eerste Kamer moet vaker van dit instrument gebruik maken." Hoe oordeelt u over deze stelling?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**4 senatoren (6,9%)**
b. Mee eens.	**21 senatoren (36,2%)**
c. Neutraal.	**29 senatoren (50,0%)**
d. Mee oneens.	**4 senatoren (6,9%)**
e. Zeer mee oneens.	**0 senatoren (0,0%)**

5. Sinds 1 september 2010 kunnen de beide Kamers de Afdeling advisering van de Raad van State om voorlichting vragen in aangelegenheden van wetgeving en bestuur. Stelling: "De Eerste Kamer moet vaker van dit instrument gebruik maken." Hoe oordeelt u over deze stelling?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**3 senatoren (5,2%)**
b. Mee eens.	**28 senatoren (48,3%)**
c. Neutraal.	**19 senatoren (32,8%)**
d. Mee oneens.	**8 senatoren (13,8%)**
e. Zeer mee oneens.	**0 senatoren (0,0%)**

6. Naast de Raad van State beschikt de Kamer nog over andere (vaste) adviseurs waarop zij een beroep kan doen. Daaronder vallen bijvoorbeeld de Algemene Rekenkamer, de Raad voor het openbaar bestuur (Rob), de Onderwijsraad of de Gezondheidsraad.[2] Kunt u aangeven van welke adviseurs de Eerste Kamer meer en/of structureler gebruik zou moeten maken (u kunt er ook voor kiezen niets in te vullen)?

32 senatoren vulden hier iets in, 26 niet

Genoemd werden:

- ACVZ	**3 maal**
- Algemene Rekenkamer	**10 maal**
- AIV	**2 maal**
- Autoriteit Persoonsgegevens	**2 maal**
- AWTI	**1 maal**
- CPB	**2 maal**
- DNB	**1 maal**
- Europese Rekenkamer	**2 maal**
- Gezondheidsraad	**2 maal**
- Onderwijsraad	**2 maal**
- PBL	**7 maal**
- Rathenau Instituut	**2 maal**
- Rfv	**1 maal**
- Rob	**5 maal**
- SCP	**10 maal**
- SER	**8 maal**
- WRR	**5 maal**

[2] Andere voorbeelden zijn:
- Sociaal-Economische Raad (SER);
- Kiesraad;
- Raad voor de financiële verhoudingen (Rfv);
- Raad voor cultuur;
- Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie (AWTI);
- Raad voor Volksgezondheid en Samenleving (RVS);
- Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli);
- Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ);
- Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV);
- Autoriteit Persoonsgegevens;
- Centraal Planbureau (CPB);
- Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP);
- Planbureau voor de Leefomgeving (PBL);
- Rathenau Instituut;
- Venetië Commissie;
- Europese Rekenkamer (ERK).

- College voor de Rechten vd Mens **1 maal**

1.2 Processen gerelateerd aan de plenaire vergadering

7. In beginsel vergadert de Eerste Kamer alleen op dinsdag. In uitzonderlijke gevallen, met name vlak voor het zomer- en kerstreces vergadert de Kamer ook op maandagavond. Stelling: "De beschikbare vergadertijd op de dinsdag is doorgaans voldoende om de Eerste Kamer haar werk naar behoren te laten doen." Hoe oordeelt u over deze stelling?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**16 senatoren (27,6%)**
b. Mee eens.	**36 senatoren (62,1 %)**
c. Neutraal.	**3 senatoren (5,2%)**
d. Mee oneens.	**2 senatoren (3,4%)**
e. Zeer mee oneens.	**1 senator (1,7%)**

8. In de Eerste Kamer geldt het gebruik dat een Kamerlid voor maximaal 30 minuten spreektijd intekent. Welke van de volgende stellingen onderschrijft u?

57 reacties (1 senator vulde b en d in; deze reactie is niet meegerekend)

a. Er wordt veel te veel spreektijd aangevraagd, dat mag een stuk minder.
8 senatoren (14,0%)
b. Er wordt soms teveel spreektijd aangevraagd, iets meer zelfbeperking zou wenselijk zijn.
17 senatoren (29,8%)
c. De hoeveelheid aangevraagde spreektijd is goed, geen problemen.
32 senatoren (56,1%)
d. Er wordt soms te weinig spreektijd aangevraagd, fracties zijn iets te bescheiden.
0 senatoren (0,0%)
e. Er wordt veel te weinig spreektijd aangevraagd, fracties zijn veel te bescheiden.
0 senatoren (0,0%)

9. Het Reglement van Orde van de Eerste Kamer kent maar beperkte mogelijkheden tot spreektijdbeperking (artikel 99 e.v.). De Voorzitter kan de spreektijden alleen vaststellen, c.q. beperken bij ordevoorstellen, interpellaties en beleids- en begrotingsdebatten, maar niet bij de behandeling van 'gewone' wetsvoorstellen. Hoe oordeelt u over deze beperkte mogelijkheden?

58 reacties

a. Dat is goed, formele mogelijkheden tot spreektijdbeperking zijn onwenselijk.
27 senatoren (46,6%)
b. Neutraal.
12 senatoren (20,7%)
c. Dat is niet goed, de Voorzitter zou tenminste over meer mogelijkheden tot spreektijdbeperking moeten beschikken, los van de vraag of zij daar gebruik van maakt.
14 senatoren (24,1%)
d. Dat is niet goed, de Voorzitter zou over meer mogelijkheden tot spreektijdbeperking moeten beschikken en daar ook gebruik van moeten maken.
5 senatoren (8,6%)

10. Voorafgaand aan de stemmingen kunnen leden een 'korte verklaring ter motivering van hun stem' (stemverklaring) afgeven. Het Reglement van Orde (artikel 107) bevat geen tijdslimiet. Wat vindt u van de lengte van stemverklaringen in de Eerste Kamer?

58 reacties

a. Veel stemverklaringen zijn te lang.	**12 senatoren (20,7%)**
b. Een aantal stemverklaringen is te lang.	**28 senatoren (48,3%)**
c. Precies goed, geen problemen.	**18 senatoren (31,0%)**

11. In het Reglement van Orde zou een tijdslimiet voor stemverklaringen kunnen worden opgenomen. Wat vindt u daarvan?

54 reacties

a. Dat is niet nodig.	**41 senatoren (75,9%)**
b. Dat is een goed idee.	**13 senatoren (24,1%)**

12. Het is niet de bedoeling dat stemverklaringen een verkapte voortzetting van het debat inhouden, het gaat puur om de motivering van het stemgedrag. Hoe oordeelt u over de naleving van deze regel?

55 reacties (1 senator koos b. en c.; deze reactie is niet meegerekend)

a. Vaak houden stemverklaringen toch een verkapte voortzetting van het debat in.
9 senatoren (16,4%)
b. Soms houden stemverklaringen toch een verkapte voortzetting van het debat in.
36 senatoren (65,5%)
c. De naleving is goed, geen problemen.
10 senatoren (18,2%)

13. Het Reglement van Orde stelt: "Stemmen geschiedt bij hoofdelijke oproeping, tenzij de Kamer op voorstel van de Voorzitter of van één der overige leden tot stemmen bij zitten en opstaan besluit." De praktijk is echter andersom: stemmen bij zitten en opstaan is de hoofdregel, hoofdelijke stemming de uitzondering. Stelling: "Het is tijd dat het Reglement van Orde op dit punt wordt aangepast." Hoe oordeelt u over deze stelling?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**6 senatoren (10,3%)**
b. Mee eens.	**21 senatoren (36,2%)**
c. Neutraal.	**9 senatoren (15,5%)**
d. Mee oneens.	**17 senatoren (29,3%)**
e. Zeer mee oneens.	**5 senatoren (8,6%)**

14. Van de in de Eerste Kamer ingediende moties wordt ieder jaar een aantal niet in stemming gebracht, maar aangehouden (dit was in 2015/16 18,5% van alle moties). De Tweede Kamer kent een regeling op grond waarvan zulke moties na twee maanden automatisch komen te vervallen, tenzij de Kamer expliciet anders beslist. In de Eerste Kamer kunnen moties daarentegen in principe voor altijd aanhangig blijven. Stelling: "De Eerste Kamer moet ook een regeling treffen op grond waarvan aangehouden moties na verloop van tijd komen te vervallen." Hoe oordeelt u over deze stelling?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**15 senatoren (25,9%)**
b. Mee eens.	**31 senatoren (53,4%)**
c. Neutraal.	**8 senatoren (13,8%)**
d. Mee oneens.	**3 senatoren (5,2%)**
e. Zeer mee oneens.	**1 senator (1,7%)**

1.3 Omgang met spoedeisende wetsvoorstellen

15. Stelling: "Als de regering vraagt een wetsvoorstel vóór een bepaalde datum te behandelen, dan heeft de Eerste Kamer een inspanningsverplichting aan die vraag te voldoen." Hoe oordeelt u over deze stelling?

57 reacties (1 senator vulde zowel b. als d. in; deze is niet meegerekend)

a. Zeer mee eens.	**3 senatoren (5,3%)**
b. Mee eens.	**19 senatoren (33,3%)**
c. Neutraal.	**19 senatoren (33,3%)**
d. Mee oneens.	**14 senatoren (24,6%)**
e. Zeer mee oneens.	**2 senatoren (3,5%)**

16. Stelling: "Als de Tweede Kamer een door de regering genoemde deadline niet haalt, is de voor de Eerste Kamer genoemde deadline niet meer richtinggevend." Hoe oordeelt u over deze stelling?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**11 senatoren (19,0%)**
b. Mee eens.	**34 senatoren (58,6%)**
c. Neutraal.	**7 senatoren (12,1%)**
d. Mee oneens.	**6 senatoren (10,3 %)**
e. Zeer mee oneens.	**0 senatoren (0,0%)**

17. De regering motiveert de spoedeisendheid van wetsvoorstellen nogal eens met politieke argumenten, bijvoorbeeld "komt voort uit Regeerakkoord", "politiek gewicht en toezegging aan Kamer", "politieke prioriteit" of "snelle inwerkingtreding is politieke wens". Stelling: "De regering dient dit soort politieke motiveringen zoveel mogelijk achterwege te laten." Hoe oordeelt u over deze stelling?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**10 senatoren (17,2%)**
b. Mee eens.	**22 senatoren (37,9%)**
c. Neutraal.	**19 senatoren (32,8%)**
d. Mee oneens.	**6 senatoren (10,3%)**
e. Zeer mee oneens.	**1 senator (1,7%)**

18. De commissie voor Veiligheid en Justitie heeft geconstateerd dat veel wetsvoorstellen in de overzichten nog niet eens bij de Tweede Kamer zijn ingediend. Stelling: "De regering zou alleen reeds ingediende wetsvoorstellen in de overzichten moeten opnemen." Hoe oordeelt u over deze stelling?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**12 senatoren (20,7%)**
b. Mee eens.	**36 senatoren (62,1%)**
c. Neutraal.	**5 senatoren (8,6%)**
d. Mee oneens.	**5 senatoren (8,6%)**
e. Zeer mee oneens.	**0 senatoren (0,0%)**

19. In plaats van op de lijst spoedeisende wetsvoorstellen van de regering af te gaan, zou de Eerste Kamer een eigen selectie van - volgens haar - spoedeisende voorstellen kunnen maken, al dan niet op basis van de lijst van de regering. Hoe oordeelt u over dit idee?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**1 senator (1,7%)**
b. Mee eens.	**8 senatoren (13,8%)**
c. Neutraal.	**19 senatoren (32,8%)**
d. Mee oneens.	**27 senatoren (46,6%)**
e. Zeer mee oneens.	**3 senatoren (5,2%)**

20. Als de Eerste Kamer een eigen selectie van spoedeisende wetsvoorstellen zou maken, hoe zou die selectie dan het beste kunnen worden vastgesteld?

57 reacties

a. Door iedere Kamercommissie afzonderlijk.
1 senator (1,8%)
b. Door het College van Senioren, al dan niet op basis van inbreng van commissies.
26 senatoren (45,6%)
c. Door de plenaire vergadering, al dan niet op basis van inbreng van commissies (vgl. het Europees werkprogramma).
2 senatoren (3,5%)
d. De Eerste Kamer moet geen eigen selectie van spoedeisende wetsvoorstellen maken.
28 senatoren (49,1%)

21. De regering vraagt in verband met de spoedeisendheid regelmatig om stemming op dezelfde dag als de plenaire behandeling van het wetsvoorstel. Hoe oordeelt u over dit soort verzoeken?

58 reacties

a. In beginsel acceptabel.
12 senatoren (20,7%)
b. Zo'n verzoek moet van geval tot geval worden afgewogen.
28 senatoren (48,3%)
c. In beginsel niet acceptabel, de Kamer stemt in principe altijd een week later.
18 senatoren (31,0%)

22. Met welk van de volgende stellingen bent u het (grotendeels) eens (meerdere antwoorden mogelijk)?

58 reacties

a. De deadlines in de overzichten spoedeisende wetsvoorstellen zijn als gevolg van de Wet raadgevend referendum minder realistisch en minder haalbaar geworden.
17 senatoren (29,3%)
b. De regering moet bij spoedeisende wetsvoorstellen vaker een verwijzing naar artikel 12 Wrr in wetsvoorstellen opnemen, zodat de Eerste Kamer meer tijd voor behandeling heeft.
14 senatoren (24,1%)
c. In plaats van de Eerste Kamer ca. acht weken minder de tijd te geven zou de regering meer vaste verandermomenten moeten invoeren (bijvoorbeeld 1 januari, 1 april, 1 juli en 1 oktober).
22 senatoren (37,9%)
d. De regering moet er bij spoedeisende wetsvoorstellen waarover een referendum kan worden gehouden werk van maken dat deze eerder worden ingediend en voortvarend in de Tweede Kamer worden behandeld.
28 senatoren (48,3%)
e. Ik ben het met geen van deze stellingen eens.
6 senatoren (10,3%)

1.4 Slotvraag

23. Zijn er nog zaken die u wilt opmerken bij het onderwerp 'Processen in de Eerste Kamer' die in de voorgaande vragen niet aan de orde zijn gekomen en waarvan u vindt dat de commissie daaraan aandacht zou moeten besteden?

Deel 2. Toetsing door de Eerste Kamer

De Eerste Kamer richt zich bij haar toetsing van oudsher op de kwaliteit van wetgeving, waarbij aspecten als de rechtmatigheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van wetsvoorstellen aan de orde komen. Hieronder volgt een aantal vragen over die toetsing door de Eerste Kamer.

2.1 Aandachtspunten voor Wetgevingskwaliteit

24. In 2008 zijn de Aandachtspunten voor Wetgevingskwaliteit door de Eerste Kamer vastgesteld. Bent u bekend met deze Aandachtspunten?

57 reacties

a. Ja.
37 senatoren (64,9%)
b. Nee (u kunt de volgende vraag overslaan).
19 senatoren (33,3%)
c. Nee, maar onze fractie gebruikt systematisch een andere lijst van aandachtspunten (u kunt de volgende vraag overslaan).
1 senator (1,8%)

25. Indien de Aandachtspunten bij u bekend zijn, hoe maakt u er dan gebruik van?

35 reacties (1 senator kruiste geen antwoord aan, maar gaf een toelichting (niet meegerekend))

a. Door te toetsen aan alle Aandachtspunten in de lijst.
3 senatoren (8,6%)
b. Door te toetsen aan de meeste Aandachtspunten in de lijst.
17 senatoren (48,6%)
c. Door te toetsen aan een aantal Aandachtspunten in de lijst.
5 senatoren (14,3%)
d. Door te toetsen aan slechts enkele Aandachtspunten in de lijst.
1 senator (2,9%)
e. Ik maak geen gebruik van de Aandachtspunten.
9 senatoren (25,7%)

26. Onderdeel van de Aandachtspunten is de toets op rechtmatigheid van wetsvoorstellen. Hieronder valt toetsing aan een reeks van juridische bronnen. Welke vormen van toetsing door de Eerste Kamer zijn naar uw mening voor verbetering vatbaar (meerdere antwoorden mogelijk)?

51 reacties

a. Geen verbetering nodig, over het algemeen is de toetsing in orde.
25 senatoren (49,0%)
b. De toetsing aan de Grondwet.
7 senatoren (13,7%)
c. De toetsing aan het Statuut.
6 senatoren (11,8%)
d. De toetsing aan Europees en internationaal recht (verdragen, EVRM, EU-recht e.d.).
14 senatoren (27,5%)
e. De toetsing op consistentie en wetgevingssystematiek (verhouding tot andere wetten).
16 senatoren (31,4%)
f. De toetsing aan (ongeschreven) rechtsbeginselen, zoals de rechtszekerheid.
8 senatoren (15,7%)
g. Anders, namelijk...
2 senatoren (3,9 %)

2.2 Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid

27. Stelling: "De Eerste Kamer heeft door haar systematische aandacht voor de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van ontwerpwetgeving een duidelijke toegevoegde waarde ten opzichte van de Tweede Kamer." Hoe oordeelt u over deze stelling?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**21 senatoren (36,2%)**
b. Mee eens.	**24 senatoren (41,4%)**
c. Neutraal.	**12 senatoren (20,7%)**
d. Mee oneens.	**1 senator (1,7%)**
e. Zeer mee oneens.	**0 senatoren (0,0%)**

28. Stelling: "Toetsing van wetsvoorstellen aan criteria van uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid is maar in beperkte mate objectiveerbaar. Het is uiteindelijk een politieke afweging." Hoe oordeelt u over deze stelling?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**2 senatoren (3,4%)**
b. Mee eens.	**21 senatoren (36,2%)**
c. Neutraal.	**11 senatoren (19,0%)**
d. Mee oneens.	**23 senatoren (39,7%)**
e. Zeer mee oneens.	**1 senator (1,7%)**

29. Bent u van oordeel dat de huidige informatievoorziening van de regering met betrekking tot de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van wetsvoorstellen voldoende uitgebreid is?

58 reacties

a. Ja, die is voldoende uitgebreid.
7 senatoren (12,1%)
b. De informatievoorziening is op zichzelf voldoende uitgebreid, maar aanvullende informatie van de regering zou behulpzaam zijn.
8 senatoren (13,8%)
c. Nee, de regering zou vaker een kwantitatieve U&H-toets moeten uitvoeren en de toets en resultaten integraal aan het parlement moeten verstrekken, ofwel gemotiveerd moeten aangeven waarom zo'n toets niet nodig is.
37 senatoren (63,8%)
d. Extra informatie van de regering draagt niet bij aan een betere beoordeling van uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid door de Eerste Kamer.
1 senatoren (1,7%)
e. Anders, namelijk...
3 senatoren (5,2%)

30. Stelling: "Een bijkomende toets door de regering op uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid is met name gewenst wanneer door nota's van wijziging en amendering in de Tweede Kamer het wetsvoorstel aanzienlijk is gewijzigd." Hoe oordeelt u over deze stelling?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**11 senatoren (19,0%)**
b. Mee eens.	**38 senatoren (65,5%)**
c. Neutraal.	**8 senatoren (13,8%)**
d. Mee oneens.	**1 senator (1,7%)**
e. Zeer mee oneens.	**0 senatoren (0,0%)**

31. Stelling: "De resultaten van de uitvoeringstoetsen moeten standaard door de regering aan het parlement worden verstrekt, bijvoorbeeld als bijlage bij de memorie van toelichting, zodat duidelijk is hoe en wat er is getoetst en wat de uitkomsten van de toets zijn." Hoe oordeelt u over deze stelling?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**13 senatoren (22,4%)**
b. Mee eens.	**40 senatoren (69,0%)**
c. Neutraal.	**5 senatoren (8,6%)**
d. Mee oneens.	**0 senatoren (0,0%)**
e. Zeer mee oneens.	**0 senatoren (0,0%)**

2.3 Geconsolideerde wetsteksten

32. Wetsvoorstellen komen in soorten en maten. Soms gaat het om voorstellen voor totaal nieuwe wetten. Voor Kamerleden is dan goed duidelijk hoe de wet er na aanname uit komt te zien. De tekst van het (gewijzigd) voorstel van wet is dan immers dezelfde als de tekst van de uiteindelijke wet. Lastiger wordt het bij een voorstel tot wijziging van een bestaande wet. Zo'n voorstel geeft aan welke bepalingen van de bestaande wet gewijzigd worden, maar het 'eindplaatje', een geconsolideerde wetstekst, wordt niet verstrekt. Bij novelles moet zowel naar de tekst van de novelle als naar die van het oorspronkelijke wetsvoorstel worden gekeken en is de behoefte aan een geconsolideerde wetstekst mogelijk groter. In de aangehouden motie-Postema c.s. uit 2014 wordt hierover het volgende opgemerkt:

"verzoekt de regering bij toekomstige wetgevingstrajecten wijzigingen ten gevolgen van novelles standaard in een geconsolideerde wettekst op te nemen waarmee de met de novelle gepaard gaande wijzigingen ten opzicht van het aanvankelijk ingediende wetsvoorstel inzichtelijk worden gemaakt;

verzoekt de regering te bevorderen dat in de toekomst adequate voorzieningen worden getroffen om wetswijzigingen ten opzichte van de oorspronkelijke wettekst alsook eventuele novelles voor alle belanghebbenden inzichtelijk te maken,"

Hoe oordeelt u over deze verzoeken?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**35 senatoren (60,3%)**
b. Mee eens.	**22 senatoren (37,9%)**
c. Neutraal.	**1 senator (1,7%)**
d. Mee oneens.	**0 senatoren (0,0%)**
e. Zeer mee oneens.	**0 senatoren (0,0%)**

f. De motie zou in stemming moeten worden gebracht. **1 senator selecteerde deze optie naast optie a.**

2.4 Toetsing van lagere regelgeving en beleid

33. De Eerste Kamer richt zich niet alleen op de toetsing van formele wetgeving. Ook algemene maatregelen van bestuur en andere lagere regelgeving komen aan de orde, met name in commissieverband. Aan iedere commissieagenda wordt een overzicht van aanhangige gedelegeerde regelgeving toegevoegd. Stelling: "De Eerste Kamer moet minder aandacht besteden aan de toetsing van deze gedelegeerde regelgeving." Hoe oordeelt u over deze stelling?

57 reacties (1 senator selecteerde zowel b. als c.; deze reactie is niet meegerekend)

a. Zeer mee eens.	**1 senator (1,8%)**
b. Mee eens.	**12 senatoren (21,1%)**
c. Neutraal.	**20 senatoren (35,1%)**
d. Mee oneens.	**22 senatoren (38,6%)**
e. Zeer mee oneens.	**2 senatoren (3,5%)**

34. Commissies besteden ook aandacht aan (voorgenomen) regeringsbeleid, zoals bijvoorbeeld beleidsnota's, visiedocumenten en voortgangsrapportages. Stelling: "De Eerste Kamer moet de behandeling van dit soort beleidsstukken in principe aan de Tweede Kamer overlaten." Hoe oordeelt u over deze stelling?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**7 senatoren (12,1%)**
b. Mee eens.	**33 senatoren (56,9%)**
c. Neutraal.	**8 senatoren (13,8%)**
d. Mee oneens.	**7 senatoren (12,1%)**
e. Zeer mee oneens.	**3 senatoren (5,2%)**

2.5 Slotvraag

35. Zijn er nog zaken die u wilt opmerken bij het onderwerp 'Toetsing door de Eerste Kamer' die in de voorgaande vragen niet aan de orde zijn gekomen en waarvan u vindt dat de commissie daaraan aandacht zou moeten besteden?

Deel 3. Eigen invulling van de agenda: onderzoek en beleidsdebatten

3.1 Eigen onderzoek door de Eerste Kamer

36. De Eerste Kamer kan bij haar werkzaamheden afgaan op de door de regering verstrekte informatie. Er is echter ook voorgesteld dat zij zelfstandig onderzoek doet of laat doen. Wat zou u willen verstaan onder het (laten) doen van onderzoek (meerdere antwoorden mogelijk)?

53 reacties

a. Het bijeenbrengen en op een rij zetten van informatie van de regering, de Raad van State, de Algemene Rekenkamer, de Tweede Kamer, maatschappelijke organisaties, uitvoerders, wetenschappers etc.
42 senatoren (79,2%)
b. Het inzichtelijk maken van de verschillen tussen deze gegevens.
28 senatoren (52,8%)
c. Het trekken van conclusies over welke informatie het meest betrouwbaar of waarschijnlijk moet worden geacht.
8 senatoren (15,1%)
d. Het zelfstandig, los van de informatie van anderen, nagaan wat er nodig is om de nieuwe wetgeving tot een succes te maken en te onderzoeken of aan die voorwaarden kan worden voldaan.
18 senatoren (34,0%)

37. Indien de Eerste Kamer zelfstandig onderzoek zou (laten) doen, wie zou dat onderzoek dan moeten uitvoeren (meerdere antwoorden mogelijk)?

55 reacties

a. De fractieondersteuning.
8 senatoren (14,5%)
b. De neutrale ambtelijke ondersteuning van de desbetreffende Kamercommissie.
28 senatoren (50,9%)
c. Tijdelijk aan de ambtelijke ondersteuning toegevoegde deskundigen met de noodzakelijk specialistische kennis van het desbetreffende onderwerp.
23 senatoren (41,8%)
d. Een nog op te richten Bureau Onderzoek van de Eerste Kamer.
10 senatoren (18,2%)
e. Externe deskundigen met de noodzakelijke specialistische kennis van het desbetreffende onderwerp (dus contractonderzoek door derden).
16 senatoren (29,1%)
f. Een subcommissie binnen de behandelende Kamercommissie.
5 senatoren (9,1%)
g. Een tijdelijke Kamercommissie.
14 senatoren (25,5%)
h. Een of meer senatoren, aangesteld als rapporteur.
18 senatoren (32,7%)

De Parlementaire Onderzoekscommissie Privatisering/Verzelfstandiging Overheidsdiensten (POC) heeft in 2012 aanbevolen dat de Eerste Kamer vaker tijdelijke commissies instelt met een specifieke taak, gericht op het doorlichten van de voorbereiding of uitvoeringspraktijk van wetgeving. Deze commissies zouden dan hoorzittingen en beperkte onderzoeken kunnen verrichten, met name naar zogenaamde "long-term issues". Hierover een aantal vragen.

38. Onderschrijft u de POC-aanbeveling dat de Eerste Kamer vaker tijdelijke (onderzoeks)commissies gericht op zogenaamde "long-term issues" moet instellen?

57 reacties (1 senator koos niet tussen a. of b. maar gaf als antwoord "hangt ervan af"; dit antwoord is niet meegerekend)

a. Ja. **29 senatoren (50,9%)**
b. Nee. **28 senatoren (49,1%)**

39. Als het gaat om het vaker instellen van tijdelijke commissies voor het verrichten van onderzoek, wat zou dan volgens u de frequentie moeten zijn?

56 reacties (1 senator maakte meerdere keuzes en is hieronder niet meegerekend)

a. Gemiddeld twee onderzoeken per parlementair jaar.
2 senatoren (3,6%)
b. Gemiddeld één onderzoek per parlementair jaar.
6 senatoren (10,7%)
c. Ik wil me niet vastleggen op de frequentie, maar de aanbeveling moet wel worden uitgevoerd.
13 senatoren (23,2%)
d. Ik wil me niet vastleggen op de frequentie.
18 senatoren (32,1%)
e. Ik ben het oneens met deze aanbeveling.
17 senatoren (30,4%)

40. Het POC-onderzoek is destijds gefinancierd door het ministerie van BZK. De Eerste Kamer heeft zelf geen onderzoeksbudget. Stelling: "De Eerste Kamer dient standaard in de Raming een budget voor parlementaire onderzoeken op te nemen". Hoe oordeelt u over deze stelling?

56 reacties

a. Zeer mee eens.	**4 senatoren (7,1%)**
b. Mee eens.	**17 senatoren (30,4%)**
c. Neutraal.	**12 senatoren (21,4%)**
d. Mee oneens.	**20 senatoren (35,7%)**
e. Zeer mee oneens.	**3 senatoren (5,4%)**

41. Mocht de Eerste Kamer een parlementaire onderzoekscommissie instellen, dan heeft deze ondersteuning nodig. Op welke manier kan volgens u deze ondersteuning het beste verzorgd worden (meerdere antwoorden mogelijk)?

56 reacties

a. Door vaste medewerkers van de griffie.
25 senatoren (44,6%)
b. Door een nog op te richten eigen Bureau Onderzoek (enigszins vergelijkbaar met het Bureau Onderzoek en Rijksuitgaven van de Tweede Kamer).
14 senatoren (25,0%)
c. Door tijdelijke medewerkers/experts die voor de duur van het onderzoek worden ingehuurd (zoals bij het POC-onderzoek).
35 senatoren (62,5%)
d. Door het verstrekken van onderzoeksopdrachten aan externen (bijvoorbeeld wetenschappers).
15 senatoren (26,8%)

42. In 2011 concludeerde de commissie-Leijnse dat "onze reglementen buitengewoon weinig aanknopingspunten bevatten voor de inrichting van het parlementair onderzoek en de parlementaire enquête". De commissie beval aan het Reglement van Orde op dit punt aan te vullen. Hoe oordeelt u over deze conclusie en deze aanbeveling?

57 reacties

a. Zeer mee eens.	**6 senatoren (10,5%)**
b. Mee eens.	**24 senatoren (42,1%)**
c. Neutraal.	**12 senatoren (21,1%)**
d. Mee oneens.	**14 senatoren (24,6%)**
e. Zeer mee oneens.	**1 senator (1,8%)**

3.2 Evaluaties en rechterlijke uitspraken

43. Wetgeving is tot op zekere hoogte een cyclisch proces. Wetsvoorstellen worden na behandeling in de Kamer tot wet verheven en die wetten worden vervolgens in de praktijk toegepast en geëvalueerd. Van wetsevaluaties kan weer worden geleerd of regels in de praktijk kunnen worden uitgevoerd en gehandhaafd. Bent u van oordeel dat de Eerste Kamer deze evaluaties systematisch en in voldoende mate gebruikt om na te gaan of haar beoordeling van rechtmatigheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid tijdens de behandeling van een wetsvoorstel adequaat is geweest, dan wel in de toekomst beter kan?

56 reacties

a. Ja, het gebruik van wetsevaluaties is goed.
5 senatoren (8,9%)
b. Het gebruik van evaluaties is momenteel voldoende, maar er is wel ruimte voor verbetering.
9 senatoren (16,1%)
c. Nee, de Eerste Kamer maakt onvoldoende (systematisch) gebruik van wetsevaluaties.
23 senatoren (41,1%)
d. Een systematische behandeling van wetsevaluaties draagt niet bij aan een betere beoordeling van uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid bij andere wetsvoorstellen.
2 senatoren (3,6%)
e. Bespreking van wetsevaluaties is niet de primaire de taak van de Eerste Kamer.
15 senatoren (26,8%)
f. Anders, namelijk...
2 senatoren (3,6%)

44. Het gebeurt soms dat door de Eerste Kamer aanvaarde - en dus op rechtmatigheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid getoetste - wetgeving door de rechter buiten werking wordt gesteld wegens strijd met hoger recht. Dat is bijvoorbeeld gebeurd met de Wet bewaarplicht telecommunicatiegegevens en de Intrekking van de Wet werk en inkomen kunstenaars. Tegen de Wet verbod pelsdierhouderij loopt momenteel nog een procedure. Bent u van oordeel dat de Eerste Kamer deze rechterlijke uitspraken systematisch en in voldoende mate gebruikt om na te gaan of haar beoordeling van de rechtmatigheid tijdens de behandeling van een wetsvoorstel adequaat is geweest, dan wel in de toekomst beter kan?

53 reacties (1 senator vulde zowel b. als c. in; deze reactie is niet meegerekend)

a. Ja, het gebruik van deze uitspraken is goed.
5 senatoren (9,4%)
b. Het gebruik van deze uitspraken is momenteel voldoende, maar er is wel ruimte voor verbetering.
7 senatoren (13,2%)
c. Nee, de Eerste Kamer maakt onvoldoende (systematisch) gebruik van deze uitspraken.
23 senatoren (43,4%)
d. Een systematische behandeling van rechterlijke uitspraken draagt niet bij aan een betere beoordeling van de rechtmatigheid bij andere wetsvoorstellen.
2 senatoren (3,8%)
e. Bespreking van rechterlijke uitspraken is niet de primaire de taak van de Eerste Kamer.
11 senatoren (20,8%)
f. Anders, namelijk...
5 senatoren (9,4%)

3.3 Beleidsdebatten

45. Stelling: "De Eerste Kamer houdt teveel beleidsdebatten." Hoe oordeelt u over deze stelling?

57 reacties (1 senator vulde zowel b. als c. in; deze reactie is niet meegerekend)

a. Zeer mee eens.	**5 senatoren (8,8%)**
b. Mee eens.	**15 senatoren (26,3%)**
c. Neutraal.	**18 senatoren (31,6%)**
d. Mee oneens.	**16 senatoren (28,1%)**
e. Zeer mee oneens.	**3 senatoren (5,3%)**

46. Stelling: "Beleidsdebatten in de Eerste Kamer hebben voldoende toegevoegde waarde." Hoe oordeelt u over deze stelling?

57 reacties (1 senator vulde zowel c. als d. in; deze reactie is niet meegerekend)

a. Zeer mee eens.	**3 senatoren (5,3%)**
b. Mee eens.	**19 senatoren (33,3%)**
c. Neutraal.	**15 senatoren (26,3%)**
d. Mee oneens.	**16 senatoren (28,1%)**
e. Zeer mee oneens.	**4 senatoren (7,0%)**

47. Welke van de volgende terugkerende beleidsdebatten zouden volgens u moeten worden heroverwogen? (meerdere antwoorden mogelijk):

54 reacties

a. Geen van de hieronder genoemde beleidsdebatten.
34 senatoren (63,0%)
b. De Algemene Politieke Beschouwingen.
5 senatoren (9,3%)
c. De Algemene Financiële Beschouwingen.
8 senatoren (14,8%)
d. De Algemene Europese Beschouwingen.
9 senatoren (16,7%)
e. Het tweejaarlijks debat over de Staat van de Rechtsstaat.
12 senatoren (22,2%)

3.4 Slotvraag

48. Zijn er nog zaken die u wilt opmerken bij het onderwerp 'Eigen invulling van de agenda: onderzoek en beleidsdebatten' die in de voorgaande vragen niet aan de orde zijn gekomen en waarvan u vindt dat de commissie daaraan aandacht zou moeten besteden?

Deel 4. Communicatie met de samenleving

4.1 Input vanuit de samenleving

49. Zeker bij belangrijke wetsvoorstellen krijgt de Kamer doorgaans veel brieven met klachten en opmerkingen (of juist ondersteuningen) die betrekking hebben op het relevante wetsvoorstel. Vaak zijn deze brieven afkomstig van organisaties, soms van individuele burgers. Stelling: "Deze informatie is goed toegankelijk en gemakkelijk terug te vinden." Hoe oordeelt u over deze stelling?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**2 senatoren (3,4%)**
b. Mee eens.	**30 senatoren (51,7%)**
c. Neutraal.	**8 senatoren (13,8%)**
d. Mee oneens.	**12 senatoren (20,7%)**
e. Zeer mee oneens.	**6 senatoren (10,3%)**

50. Brieven van burgers en organisaties aan de Eerste Kamer met opmerkingen over wetsvoorstellen en beleid worden nu beantwoord met een standaardbrief, ondertekend door een commissiegriffier. Daarin worden de schrijvers bedankt en wordt hun medegedeeld dat hun opmerkingen ter kennisneming worden doorgeleid naar de leden van de relevante Kamercommissie.[3] Wat vindt u van deze praktijk?

58 reacties

a. Prima, een standaardbrief is voldoende.
36 senatoren (62,1%)
b. Op zichzelf goed, maar sommige brieven vragen om een persoonlijk antwoord, waarin specifiek op de inhoud van de brief wordt ingegaan.
20 senatoren (34,5%)
c. Niet juist, in principe hoort een brief van een burger of organisatie beantwoord te worden met een specifieke brief vanuit de Kamer.
2 senatoren (3,4%)

[3] E-mails en telefoontjes met concrete vragen over procedures of de behandeling door de Kamer van bepaalde dossiers worden uiteraard door de staf inhoudelijk beantwoord. Individuele klachten worden doorgeleid naar de commissie voor de verzoekschriften.

51. Stel dat (sommige of alle) brieven van burgers en organisaties persoonlijk beantwoord moeten worden, wie zijn dan volgens u de verantwoordelijken om te antwoorden (meerdere antwoorden mogelijk)?

52 reacties

a. De Voorzitter van de Eerste Kamer.
10 senatoren (19,2%)
b. De voorzitter van de relevante Kamercommissie, namens die commissie.
32 senatoren (61,5%)
c. De woordvoerders van de fracties, namens hun fractie.
25 senatoren (48,1%)
d. De Griffie van de Eerste Kamer.
10 senatoren (19,2%)

52. Stelling: "Als besloten wordt brieven van burgers en organisaties persoonlijk te beantwoorden, dan dienen daarvoor ondersteuning en financiële middelen geregeld te worden." Hoe oordeelt u over deze stelling?

54 reacties

a. Zeer mee eens.	**6 senatoren (11,1%)**
b. Mee eens.	**22 senatoren (40,7%)**
c. Neutraal.	**11 senatoren (20,4%)**
d. Mee oneens.	**12 senatoren (22,2%)**
e. Zeer mee oneens.	**3 senatoren (5,5%)**

4.2 Openbaarheid van commissievergaderingen

53. Commissievergaderingen in de Eerste Kamer zijn momenteel niet openbaar, noch gelet op het Reglement van Orde[4], noch gelet op de praktijk. Hierin verschilt de Eerste Kamer van de Tweede.[5] Stelling: "In het Reglement van Orde moet expliciet worden vastgelegd dat commissievergaderingen in beginsel openbaar zijn." Hoe oordeelt u over deze stelling?

57 reacties

a. Zeer mee eens.	**8 senatoren (14,0%)**
b. Mee eens.	**19 senatoren (33,3%)**
c. Neutraal.	**10 senatoren (17,5%)**
d. Mee oneens.	**12 senatoren (21,1%)**
e. Zeer mee oneens.	**8 senatoren (14,0%)**

54. Openbaarheid van commissievergaderingen is in de praktijk lastig te realiseren. In de commissiekamers is nauwelijks ruimte voor publiek en er spelen ook beveiligingskwesties. Stelling: "Wanneer commissievergaderingen volgens het Reglement van Orde van de Eerste Kamer openbaar zijn, dan moet voor praktische belemmeringen die openbaarheid verhinderen spoedig een praktische oplossing worden gezocht". Hoe oordeelt u over deze stelling?

55 reacties

a. Zeer mee eens.	**7 senatoren (12,7%)**
b. Mee eens.	**25 senatoren (45,5%)**
c. Neutraal.	**11 senatoren (20,0%)**
d. Mee oneens.	**6 senatoren (10,9%)**
e. Zeer mee oneens.	**6 senatoren (10,9%)**

[4] Het Reglement van Orde van de Eerste Kamer laat de kwestie feitelijk in het midden. Het bepaalt in artikel 42 eigenlijk alleen dat de zogenaamde korte aantekeningen openbaar zijn.

[5] Artikel 37 Reglement van Orde Tweede Kamer bepaalt dat commissievergaderingen in de Tweede Kamer in beginsel openbaar zijn.

55. De plenaire vergadering is door middel van een livestream te volgen via de website van de Kamer. Bij commissievergaderingen is dit niet het geval. Stelling: "De commissiekamers moeten van camera's worden voorzien, zodat de vergadering via een livestream gevolgd kan worden." Hoe oordeelt u over deze stelling?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**3 senatoren (5,2%)**
b. Mee eens.	**16 senatoren (27,6%)**
c. Neutraal.	**7 senatoren (12,1%)**
d. Mee oneens.	**22 senatoren (37,9%)**
e. Zeer mee oneens.	**10 senatoren (17,2%)**

56. Artikel 42 Reglement van Orde bepaalt dat "hetgeen in de vergadering van de commissies is besloten in beknopte vorm openbaar [wordt] gemaakt". Dit artikel vormt de basis van de zogenaamde 'korte aantekeningen', de besluitenlijstjes van iedere commissievergadering. Hoe beoordeelt u de lengte van deze korte aantekeningen?

58 reacties

a. Veel te lang.	**0 senatoren (0%)**
b. Te lang.	**0 senatoren (0%)**
c. Precies goed.	**55 senatoren (94,8%)**
d. Te beknopt.	**3 senatoren (5,2%)**
e. Veel te beknopt.	**0 senatoren (0%)**

4.3 Slotvraag

57. Zijn er nog zaken die u wilt opmerken bij het onderwerp 'Communicatie met de samenleving' die in de voorgaande vragen niet aan de orde zijn gekomen en waarvan u vindt dat de commissie daaraan aandacht zou moeten besteden?

Deel 5. Europa

De Eerste Kamer heeft in 2009 een nieuwe Europese werkwijze vastgesteld. Deze is in 2011 geëvalueerd. Het College van Senioren heeft, op verzoek van de commissie EUZA, op 27 september 2016 besloten om de Europese werkwijze opnieuw te laten evalueren. Deze evaluatie zal separaat plaatsvinden. Hieronder volgen enkele prealabele vragen om te onderzoeken of u van mening bent dat de uitgangspunten van deze werkwijze uit 2009 nog steeds zouden moeten gelden en of de huidige praktijk werkbaar is.

5.1 Invloed in Europa

58. De Eerste Kamer heeft de bevoegdheid om de totstandkoming van Europese wetgeving en beleid te controleren. Stelling: "De Eerste Kamer legt zich voldoende toe op de behandeling van Europese dossiers." Hoe oordeelt u over deze stelling.

57 reacties

a. Mee eens, de Eerste Kamer legt zich voldoende toe op de behandeling van Europese dossiers.
35 senatoren (61,4%)
b. Mee oneens, de Eerste Kamer zou zich méér moeten toeleggen op de behandeling van Europese dossiers.
21 senatoren (36,8%)
c. Mee oneens, de Eerste Kamer zou zich minder moeten toeleggen op de behandeling van Europese dossiers.
1 senator (1,8%)

59. Stelling: "Het is (achteraf) moeilijk aan te geven op welke momenten en ten aanzien van welke onderwerpen vanuit de Eerste Kamer het Europese besluitvormingsproces daadwerkelijk is beïnvloed". Hoe oordeelt u over deze stelling?

57 reacties

a. Zeer mee eens.	**10 senatoren (17,5%)**
b. Mee eens.	**34 senatoren (59,6%)**
c. Neutraal.	**10 senatoren (17,5%)**
d. Mee oneens.	**3 senatoren (5,3%)**
e. Zeer mee oneens.	**0 senatoren (0%)**

60. Als u het (zeer) eens bent met de stelling uit de voorgaande vraag, waaraan wijt u dan het door u ervaren gebrek aan invloed (meerdere antwoorden mogelijk)?

45 reacties

a. Nationale parlementen zijn op Europees terrein geen medewetgever en daarom is hun invloed beperkt.
26 senatoren (57,8%)
b. De Eerste Kamer is slechts een van de vele parlementaire kamers, daarom is haar invloed beperkt.
34 senatoren (75,6%)
c. De Eerste Kamer neemt weinig standpunten in met een Kamermeerderheid op Europese dossiers, daarom is haar invloed beperkt.
8 senatoren (17,8%)
d. De drempels voor het trekken van een gele of oranje kaart zijn te hoog.
13 senatoren (28,9%)
e. Controle op de positie van de Nederlandse regering in de Raad is lastig.
25 senatoren (55,6%)
f. De Eerste Kamerleden beschikken doorgaans niet op tijd over de juiste informatie om het Europese besluitvormingsproces te beïnvloeden bij de Raad, het Europees Parlement of de Europese Commissie.
19 senatoren (42,2%)
g. De Eerste Kamer benut de mogelijkheden die het Verdrag van Lissabon, de Goedkeuringswet en de Grondwet haar bieden te weinig om het Europese besluitvormingsproces te beïnvloeden. Zij moet hier meer werk van maken.
13 senatoren (28,9%)
h. De mogelijkheden die het Verdrag van Lissabon, de Goedkeuringswet en de Grondwet de Eerste Kamer bieden zijn onvoldoende.
4 senatoren (8,9%)
i. Anders, namelijk...
1 senator (2,2%)

61. Heeft de beoordeling van bovenstaande stelling in vraag 2 voor u invloed op de wijze (tijd en energie) waarop u met Europese dossiers omgaat?

50 reacties (1 senator gaf zowel antwoord b als c en is niet meegerekend)

a. Ja, de mogelijkheid tot tastbare beïnvloeding is voor mij een voorwaarde om een dossier in behandeling te nemen.
28 senatoren (56,0%)
b. Nee, ik ben van mening dat de behandeling van een Europees dossier door de Eerste Kamer sowieso bijdraagt aan de legitimiteit van de totstandkoming van Europese besluitvorming.
10 senatoren (20,0%)
c. Nee, ik ben van mening dat vroegtijdige betrokkenheid van de Eerste Kamer bij de totstandkoming van Europese wetgeving van belang is, ook voorafgaand aan een implementatietraject in de Nederlandse rechtsorde.
11 senatoren (22,0%)
d. Anders, namelijk ...
1 senator (2,0%)

5.2 Uitgangspunten Europese werkwijze

62. De Eerste Kamer heeft in 2009 een Europese werkwijze vastgesteld. Bent u van mening dat de volgende uitgangspunten van de Europese werkwijze uit 2009 anno 2016 nog moeten gelden:

a. De Eerste Kamer heeft een eigenstandige rol bij de behandeling van Europese dossiers, complementair aan die van de Tweede Kamer, waarbij voorkomen moet worden dat er teveel overlap is en doublure van werkzaamheden.

53 reacties

- ja	**45 senatoren (84,9%)**
- nee	**8 senatoren (15,1%)**

---

b. De Eerste Kamer heeft een eigenstandige rol ten opzichte van de regering bij de behandeling van Europese dossiers. Dit betekent dat een Europees voorstel bij publicatie onmiddellijk in behandeling wordt genomen en het BNC-fiche van de regering niet wordt afgewacht.

48 reacties

- ja **14 senatoren (29,2%)**
- nee **34 senatoren (70,8%)**

---

c. De Eerste Kamer stelt jaarlijks - onafhankelijk van de regering en Tweede Kamer - een Europees werkprogramma vast met haar prioritaire Europese dossiers voor het komende jaar.

55 reacties

- ja **32 senatoren (58,2%)**
- nee **23 senatoren (41,8%)**

---

d. de vakcommissies zijn de dragers van de Europese werkwijze, niet de commissie voor Europese Zaken (EUZA). Zij besluiten zelf of en in hoeverre zij een Europees dossier in behandeling nemen.

55 reacties

- ja **51 senatoren (92,7%)**
- nee **4 senatoren (7,3%)**

---

e. de commissie EUZA heeft een coördinerende en aanjaagrol bij het toetsen van commissieoverstijgende voorstellen en een rol bij verdragswijzigingen en Europese institutionele dossiers

54 reacties

- ja **43 senatoren (79,6%)**
- nee **11 senatoren (20,4%)**

---

f. indien een vakcommissie besluit een Europees voorstel in behandeling te nemen, volgt zij de facto dezelfde behandelprocedure met vergelijkbare aandachtspunten als bij nationale wetsvoorstellen.[6] De procedure verloopt met name schriftelijk.

53 reacties

- ja **48 senatoren (90,6%)**
- nee **5 senatoren (9,4%)**

---

63. In de in 2009 gestarte Europese werkwijze is de keuze gemaakt om een beperkt aantal Europese dossiers intensief parlementair te behandelen in de Eerste Kamer (selectie en diepgang), in plaats van de parlementaire aandacht te richten op een groter aantal dossiers (meer, maar minder diepgaand). Hoe kijkt u hier nu tegenaan?

57 reacties

a. De keuze voor selectie en diepgang steun ik en dit werkt doorgaans goed.
26 senatoren (45,6%)
b. De keuze voor selectie en diepgang steun ik, maar in de praktijk werkt het niet echt goed.
15 senatoren (26,3%)
c. Ik zie weinig in selectie en vind dat er naar een werkwijze moet worden gezocht waarbij meer Europese (regelgevings)voorstellen diepgaander worden behandeld.
3 senatoren (5,3%)
d. Europese dossiers behoeven geen intensieve behandeling in de Eerste Kamer.
13 senatoren (22,8%)

[6] Zij het dat een plenaire behandeling van een Europees voorstel zelden voorkomt.

64. Wanneer u van mening bent dat selectie in de praktijk niet goed werkt, waaraan is dat volgens u te wijten? (meerdere antwoorden mogelijk)

41 reacties

a. Vaak blijkt een voorstel bij publicatie inhoudelijk minder van belang te zijn dan op grond van de titel in het Werkprogramma van de Europese Commissie mocht worden aangenomen.
9 senatoren (22,0%)
b. Veel prioritaire dossiers zijn aangedragen door andere politieke fracties; het is aan hen bij de behandeling het voortouw te nemen.
5 senatoren (12,2%)
c. Doorgaans kan worden volstaan met één tot twee schriftelijke vragenrondes aan de regering. Een verdere gedachtewisseling levert meestal niet meer op.
10 senatoren (24,4%)
d. De prioritaire Europese dossiers zijn weliswaar belangrijk, maar niet zelden ontbreekt het aan tijd om hier veel werk van te maken. Eerste Kamerleden zijn parttime politici en nationale regelgeving eist de meeste aandacht op.
27 senatoren (65,9%)
e. Europese dossiers worden alsmaar complexer en besluitvorming komt alsmaar sneller tot stand, waardoor het Eerste Kamerleden aan tijd en kennis ontbreekt om Europese ontwikkelingen of voorstellen ten volle te doorgronden.
23 senatoren (56,1%)
f. De invloed van Eerste Kamerleden op Europese besluitvorming en regelgeving is diffuus en weinig concreet te maken, zeker op terreinen waar bevoegdheden zijn overgeheveld naar het Europese niveau. Daarom legt ik liever mijn prioriteit bij onderwerpen waar de stem van de Eerste Kamer doorslaggevend is.
22 senatoren (53,7%)
g. Er wordt weliswaar geselecteerd, maar het is nog altijd teveel. Ik ben van mening dat de Eerste Kamer nog veel selectiever zou moeten zijn en zich zou moeten richten op bijvoorbeeld twee of drie dossiers.
8 senatoren (19,5%)

65. Stelling: "De mate en intensiteit waarmee een Europees voorstel in commissieverband wordt behandeld is vooral afhankelijk van het politieke belang dat er door individuele leden aan wordt gehecht en het politieke commitment van deze Kamerleden om er werk van te maken. De inrichting van de werkwijze en de aard van de procedures is daarmee van ondergeschikt belang". Hoe oordeelt u over deze stelling?

57 reacties

a. Zeer mee eens.	**4 senatoren (7,0%)**
b. Mee eens.	**34 senatoren (59,6%)**
c. Neutraal.	**12 senatoren (21,1%)**
d. Mee oneens.	**7 senatoren (12,3%)**
e. Zeer mee oneens.	**0 senatoren (0%)**

66. Aan welke fase in de totstandkoming van Europese wet- en regelgeving zou de Eerste Kamer met name aandacht moeten besteden (meerdere antwoorden mogelijk)?

55 reacties

a. beleidsvormende fase (zoals langetermijnstrategie van de Europese Raad en beleidsstrategieën van de EU vakraden, voorbereidende fase van het Werkprogramma van de Europese Commissie etc.)
11 senatoren (20,0%)
b. de voorbereidingsfase van ontwerpwetgeving door de Europese Commissie (groenboeken, witboeken, roadmaps, mededelingen, consultaties e.d.)
12 senatoren (21,8%)
c. de fase nadat de Europese Commissie een ontwerpvoorstel publiceert (ruimte voor een subsidiariteitstoets en politieke dialoog met EU instellingen).
37 senatoren (67,3%)
d. de fase van onderhandeling en besluitvorming door de Raad en het Europees Parlement.
15 senatoren (27,3%)
e. De Eerste Kamer zou enkel aan de implementatie van Europese wetgeving aandacht moeten besteden, niet aan het Europese totstandkomingstraject.
17 senatoren (30,9%)
f. Anders, namelijk: ...
2 senatoren (3,6%)

5.3 Slotvraag

67. Zijn er nog zaken die u wilt opmerken bij het onderwerp 'Europa' die in de voorgaande vragen niet aan de orde zijn gekomen en waarvan u vindt dat de commissie daaraan aandacht zou moeten besteden?

Deel 6. Ondersteuning

Hieronder volgen enkele vragen over de ondersteuning van de Kamer, haar commissies en de fracties. Daarbij gaat het zowel om de ambtelijke ondersteuning en de inrichting en werkwijze van de Griffie, als om de fractieondersteuning.

6.1 Fractieondersteuning

68. Stelling: "Bij het beschikbaar stellen van middelen voor ondersteuning behoort zelfredzaamheid van senatoren het uitgangspunt te zijn." Hoe oordeelt u over deze stelling?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**9 senatoren (15,5%)**
b. Mee eens.	**29 senatoren (50,0%)**
c. Neutraal.	**6 senatoren (10,3%)**
d. Mee oneens.	**11 senatoren (19,0%)**
e. Zeer mee oneens.	**3 senatoren (5,2%)**

69. Het budget voor fractieondersteuning in de Eerste Kamer bedraagt momenteel 350.000 euro per jaar, te verdelen over 12 fracties. Dit budget is:

58 reacties

a. Veel te hoog;	**0 senatoren (0%)**
b. Te hoog;	**0 senatoren (0%)**
c. Precies goed;	**26 senatoren (44,8%)**
d. Te laag;	**20 senatoren (34,5%)**
e. Veel te laag.	**12 senatoren (20,7%)**

70. Indien u het budget voor fractieondersteuning te laag vindt, voor welke kostenposten zou u meer budget wensen?

55 reacties

a. Personeelskosten i.v.m. aanstelling vaste fractiemedewerkers.
27 senatoren (49,1%)
b. Vergoedingen voor stagiaires.
21 senatoren (38,2%)
c. Kosten inhuur externe deskundigheid/advies.
7 senatoren (12,7%)
d. Kosten van cursussen voor fractieleden.
5 senatoren (9,1%)
e. Kosten van aanschaf materiaal dat niet door de Kamer ter beschikking wordt gesteld.
2 senatoren (3,6%)
f. Anders, namelijk...
1 senatoren (1,8%)
g. Niet van toepassing.
23 senatoren (41,8%)

71. De Eerste Kamer stelt in het geheel geen financiële middelen beschikbaar voor ondersteuning van senatoren door persoonlijk medewerkers. Stelling: "Naast een budget voor fractieondersteuning moet er een budget voor persoonlijke ondersteuning komen". Hoe oordeelt u over deze stelling?

57 reacties

a. Zeer mee eens.	**6 senatoren (10,5%)**
b. Mee eens.	**8 senatoren (14,0%)**
c. Neutraal.	**7 senatoren (12,3%)**
d. Mee oneens.	**24 senatoren (42,1%)**
e. Zeer mee oneens.	**12 senatoren (21,1%)**

6.2 Inrichting van de agenda

72. Agenda's en vergaderstukken worden sinds 2011 enkel nog aangeboden via de vergaderapp van de Eerste Kamer. Wat zijn uw ervaringen met deze vergaderapp?

57 reacties

a. Uitstekend.	**31 senatoren (54,4%)**
b. Goed.	**21 senatoren (36,8%)**
c. Voldoende.	**1 senator (1,8%)**
d. Matig.	**2 senatoren (3,5%)**
e. Slecht.	**2 senatoren (3,5%)**

73. Agendapunten zijn in veel gevallen voorzien van een ambtelijke toelichting. Hoe oordeelt u - gemiddeld genomen - over de lengte en kwaliteit van deze toelichtingen?

58 reacties

a. Uitstekend.	**30 senatoren (51,7%)**
b. Goed.	**22 senatoren (37,9%)**
c. Voldoende.	**4 senatoren (6,9%)**
d. Matig.	**2 senatoren (3,4%)**
e. Slecht.	**0 senatoren (0%)**

74. Ambtelijke toelichtingen zijn nu vooral procedureel en procesmatig van aard. Ze schetsen achtergronden, procedures en mogelijkheden. Het geven van een duidelijk inhoudelijk advies (bijvoorbeeld: uw commissie zou over deze onderwerpen vragen kunnen stellen, uw commissie zou deze expert kunnen uitnodigen, de regering heeft de vragen van uw commissie niet beantwoord) komt maar mondjesmaat voor. De Griffie is immers politiek neutraal. Wat vindt u van deze opstelling?

58 reacties

a. Goed, toelichtingen behoren inderdaad vooral procedureel van aard te zijn, met incidenteel een inhoudelijk advies.
46 senatoren (79,3%)
b. Op zichzelf goed, maar iets meer of iets vaker inhoudelijk advies zou gewenst zijn.
12 senatoren (20,7%)
c. Niet goed, ik heb echt behoefte aan meer en vaker inhoudelijk advies vanuit de Griffie.
0 senatoren (0%)

75. Welke stelling is het meest op u van toepassing?

58 reacties

a. Ik lees alle ambtelijke toelichtingen.
36 senatoren (62,1%)
b. Ik lees de meeste ambtelijke toelichtingen, maar niet allemaal.
18 senatoren (31,0%)
c. Ik lees een deel van de ambtelijke toelichtingen, en een deel niet (ongeveer fifty-fifty).
4 senatoren (6,9%)
d. Ik lees nauwelijks de ambtelijke toelichtingen.
0 senatoren (0%)
e. Ik lees de ambtelijke toelichtingen niet.
0 senatoren (0%)

76. Agenda's gaan vergezeld van vergaderstukken. Dit zijn zowel de stukken die direct ter bespreking voorliggen, daaraan gerelateerde documenten als eventuele achtergrondinformatie. Stelling: "Doorgaans zijn bij de agenda's alle relevante vergaderstukken gevoegd." Hoe oordeelt u over deze stelling?

58 reacties

a. Zeer mee eens.	**22 senatoren (37,9%)**
b. Mee eens.	**34 senatoren (58,6%)**
c. Neutraal.	**0 senatoren (0%)**
d. Mee oneens.	**2 senatoren (3,4%)**
e. Zeer mee oneens.	**0 senatoren (0%)**

6.3 Informatiebehoefte van en informatievoorziening aan senatoren

77. Brieven van burgers en organisaties worden sinds enige tijd verspreid via de postapp (PerfectView). Wat zijn uw ervaringen met deze postapp?

56 reacties

a. Uitstekend.	**3 senatoren (5,4%)**
b. Goed.	**2 senatoren (3,6%)**
c. Voldoende.	**16 senatoren (28,6%)**
d. Matig.	**12 senatoren (21,4%)**
e. Slecht.	**23 senatoren (41,1%)**

78. Als u vragen hebt over bijvoorbeeld procedures of de stand van zaken van een wetsvoorstel, dan wel een bepaald Kamerstuk of rapport zoekt, wie benadert u dan meestal (meerdere antwoorden mogelijk)?

57 reacties

a. Een informatiespecialist.	**14 senatoren (24,6%)**
b. Een commissiegriffier.	**47 senatoren (82,5%)**
c. Een stafmedewerker.	**14 senatoren (24,6%)**
d. Een fractiemedewerker.	**19 senatoren (33,3%)**
e. Een collega in de fractie.	**9 senatoren (15,8%)**
f. Een medewerker van de partij.	**5 senatoren (8,8%)**
g. Iemand uit het eigen netwerk.	**3 senatoren (5,3%)**
h. Anders, namelijk...	**2 senatoren (3,5%)**

79. Zijn er soorten voor u belangrijke informatie die u niet of niet gemakkelijk via medewerkers van de Afdeling inhoudelijke ondersteuning kunt verkrijgen? (u kunt er ook voor kiezen niets in te vullen)

80. In het verleden zijn na een Kamerwisseling wel korte introductiecursussen voor nieuwe (en oude) leden aangeboden. Aan welke cursussen bestaat bij u behoefte (meerdere antwoorden mogelijk)?

58 reacties

a. Een cursus over het wetgevingsproces en de bevoegdheden van de Kamer daarin.
21 senatoren (36,2%)
b. Een cursus over het begrotingsrecht van de Kamer, in de context van het Europees en nationaal semester.
24 senatoren (41,4%)
c. Een cursus over het Reglement van Orde en de procedures in de Kamer.
25 senatoren (43,1%)
d. Een cursus over het Europese beleids- en besluitvormingsproces en de beïnvloedingsmogelijkheden van de Kamer.
26 senatoren (44,8%)
e. Een cursus over de Grondwet en internationale (mensenrechten)verdragen (gelet op de toetsing van de Eerste Kamer op rechtmatigheid).
20 senatoren (34,5%)
f. Een cursus over de verhouding tussen de verschillende overheden en de Hoge Colleges van Staat.
17 senatoren (29,3%)
g. Een cursus over de websites van de Eerste Kamer (de EK-site en de Europapoort).
9 senatoren (15,5%)
h. Een cursus over het gebruik van ICT.
18 senatoren (31,0%)
i. Een cursus over integriteit, zoals destijds (2014) geadviseerd door de tijdelijke commissie GRECO-rapport.
2 senatoren (3,4%)
j. Anders, namelijk...
0 senatoren (0%)
k. Ik heb geen behoefte aan cursussen of regel ze zelf.
11 senatoren (19,0%)

6.4 Wetgevingsrapporten

In het verleden maakte de staf geregeld wetgevingsrapporten voor commissies: een rapport over een wetsvoorstel aan de hand van een aantal vaste aandachtspunten, op basis van de onderliggende Kamerstukken. Een wetgevingsrapport maakt duidelijk wat de hoofdpunten van een wetsvoorstel zijn, welke wijzigingen tijdens de behandeling in de Tweede Kamer zijn doorgevoerd, welke hoofdpunten van kritiek de Raad van State had etc. Omdat de staf uit partijpolitiek-neutrale generalisten bestaat, kan een wetgevingsrapport echter niet worden gezien als een analyse door een expert, waaruit een bepaalde conclusie of een bepaald advies volgt. Het is vooral een beschrijvend en samenvattend stuk, een soort leeswijzer voor het hele dossier over een wetsvoorstel. Thans wordt door commissies minder om wetgevingsrapporten gevraagd dan voorheen (tussen 2005 en 2009).

81. Bent u bekend met de mogelijkheid dat een commissie de staf verzoekt een wetgevingsrapport te schrijven?

58 reacties

a. Ja.	**20 senatoren (34,5%)**
b. Nee.	**38 senatoren (65,5%)**

82. Wat is volgens u de reden dat commissies minder om wetgevingsrapporten vragen dan voorheen (meerdere antwoorden mogelijk)?

54 reacties

a. De mogelijkheid om een wetgevingsrapport te vragen is onvoldoende bekend.
45 senatoren (83,3%)
b. Commissies hebben meestal geen behoefte aan een wetgevingsrapport.
4 senatoren (7,4%)
c. Het duurt te lang voordat een wetgevingsrapport gereed is (minstens twee à drie weken), en zo lang kunnen commissies niet wachten.
1 senator (1,9%)
d. Wetgevingsrapporten van de staf zijn te algemeen. Commissies hebben eerder behoefte aan een analyse door experts.
3 senatoren (5,6%)
e. Wetgevingsrapporten van de staf zijn te algemeen. Commissies hebben eerder behoefte aan een rapport over specifieke, door de commissie aan te geven punten.
1 senator (1,9%)
f. Anders, namelijk...
5 senatoren (9,3%)

6.5 Slotvraag

83. Zijn er nog zaken die u wilt opmerken bij het onderwerp 'Ondersteuning' die in de voorgaande vragen niet aan de orde zijn gekomen en waarvan u vindt dat de commissie daaraan aandacht zou moeten besteden?